

Æresordet i 1940

tbl. 11-5-78

ERIK QVAM har i Mbl. for 27/4 en artikkel med titelen «Tanker om 1940 en generasjon etter». Han behandler her offiserenes forhold til det i 1940 gitte æresord.

Jeg hadde 24/3-65 i Mbl. en artikkel med titelen «Tysklands offiserene og æresordet i 1940». Jeg redegjorde her for de uttalelser som gjaldt i folkeretten og for det jeg husket fra 1940 som sersjant.

SIST SOMMER deltok jeg på en internasjonal lærerkongress i Dresden. En dag var avsatt til ekskursjoner, hvor vi hadde flere alternativer å velge mellom. Jeg valgte ett som førte meg bl.a. til en festning ved navn Königstein. Den var meg helt ukjent, men etter beskrivelsen skulle den være et besøk vel verdt.

Vår guide, en student med sommerjobb, nevnte bl.a. at festningen under siste krig var blitt benyttet som interneringsted for tilfangetatte franske offiserer i 1940. Mot æresord hadde offiserene bevegelsesfrihet til et sted 22 km fra festningen.

En av offiserene var general Giraud. Som vi vet så flyktet han i 1942 fra krigsfangenskapet og kom seg over Sveits til Lyon og senere til N-Afrika hvor han av Darlan ble utnevnt til øverstkommanderende.

Flukten fra Königstein fore-

gikk etter beste oppskrift. Om natten ble han ført ned av to hjelpere langs de usedvanlige høye murer. Han kunne ikke rømme på dagen da han var bundet av sitt æresord. (Jfr. vår gen. Ruges utsagn da han sa at det var 90% sannsynlighet for en vellykket flukt for ham fra Grini, men at han ikke kunne misbruke den frihet som var innvilget ham mot æresord).

Av major Albert Gleinsvik

VÅR REGJERINGS og delvis våre offiserers forhold til æresordet under den 2. verdenskrig, tør nok være et enestående fenomen i de siviliserte staters historie. Dette gjelder både den aktive oppfordring fra Regjeringens side om å bryte æresordet, og det at man etterpå gikk til rettslige skritt for å få offiserer som ikke fant å ville bryte det (juridisk sett var de hele tiden krigsfanger), dømt for passivitet eller ulydighet.

Hvordan kunne våre myndigheter finne på noe slikt?

Jo, forklaringen er enkel. Situasjonen sommeren 1940 var at England stod alene mot en overlegen fiende og svevet i dødelig fare. Den som ventet

at England skulle greie seg sommeren 1940, måtte tro på høyere makter.

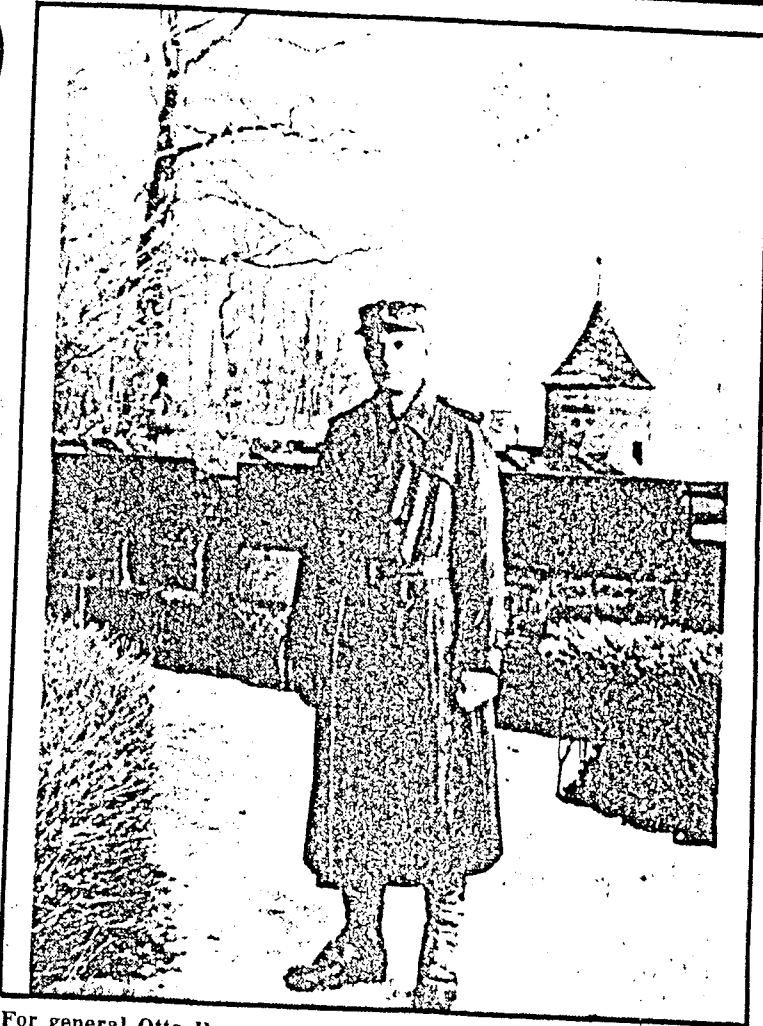
(Våre soldater som hadde gått over grensen til Sverige, ble sommeren 1940 oppfordret til å dra tilbake til Norge, for «England har tapt krigen og tyskerne vil gi dere arbeid»). Selv tilhørte jeg den feltbataljon som ble liggende i Pasvik til 10. juli 40. Etter kapituasjonen hadde enkelte dratt over til England. Slike rømminger ble betraktet som upatriotiske. En gåte for oss var for øvrig at en helt intakt bataljon som kunne være tatt over til England, istedet ble innskipet og sendt over til et område besatt av fienden for å demobiliseres.

For Norge bestod – akkurat som for finnene – den 2. verdenskrig av to kriger:

1. Den lokale og nasjonale krig.
2. Fortsettelses-krigen eller den virkelige verdenskrig.

Det ser ikke ut til at vår regjering visste mye om hvordan den skulle handle da den dro til England 7. juni 1940. Da krigen begynte å dra i langdrag, gjorde den seg opp visse tanker.

I disse inngikk faglig dyktige offiserer. De kunne ikke utdannes på et blunk, men måtte skaffes fra hjemlandet. Det kunne bare skje ved at Regjeringen kastet all skam

For general Otto Ruge var en offisers æresord en realitet – og han nektet å flykte fra Grini, selv om anledningen bød seg. – Her sees general Ruge under interneringen på Königstein festning i Tyskland, hvor også franske offiserer satt, som det fremgår av artikkelen. Bildet er tatt i februar 1942.

på båten og påla offiserer å bryte sitt æresord (mange gjorde det forøvrig uten pålegg eller press).

Takket være gen. Ruges

faste og korrekte holdning etter krigen ble ingen dømt for ikke å ha oppfattet æresordet som om det var en melding i poker.

Sjal være Finnland,

av uttalelse den 26-5-78 + tbl.

105821